

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Kristi Vinter-Nemvalts
Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee
Munga 18
50088, Tartu

Teie 28.03.2024 nr 10-1.1/24/1592

Meie 22.05.2024 nr 10-2/896-2

**Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse
rahastamine**

Esitame Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (TAI) rahastamise ülevaate 2023. aastal (lisa 1) ja 2024. aasta eelarve ning aastate 2025-2028 olemasoleva rahastuse (lisa 2).

Alljärgnevalt oleme välja toonud valitsemisala (sh allasutuste) 2023. aasta kõige olulisemad valdkondliku teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni tulemused ja tegevused.

1. **Valdkondliku teadus-arendustegevuse osas** vajab esiletoomist konkurentsipõhise teadus-arendustegevuse lisataotluse positiivne rahastusotsus „**Tulevikukindla andmemajanduse ökosüsteemi mudel ja taristulised lahendused andmete turvaliseks haldamiseks, käitlemiseks ja väärimdamiseks**“ 5,7 mln euro ulatuses aastateks 2023/2024–2026. See annab olulise täiendava tõuke digivaldkonna teadmistepõhiseks poliitikakujundamiseks.

Lisaks MKM-le on ministeeriumidest projekti partneriteks Sotsiaalministeerium ja Rahandusministeerium ning kaasatud osapooltena: Riigikantselei, Justiitsministeerium, Riigi Infosüsteemi Amet, Statistikaamet, Riigi Infotehnoloogia Keskus, Tervise- ja Heaolu Infosüsteemide Keskus, Andmekaitse Inspeksioon, Kultuuriministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium jt. Antud projekti peamine eeldatav mõju seisneb arenguhüppe tekitamises andmemajanduse ja Eesti digiriigi edasiarendamisel, mille tulemusel tekivad uued teaduslikult põhjendatud teadmised ja lahendused andmevahetusplatvormide jm taristu edasiarendamiseks, andmevahetusviiside loomiseks ning rakendamiseks, sh ka detsentraliseeritud veeb 3.0 arendusteks Eestis ning põhimõtete arendamiseks inimkeskse andmekorralduse, personaalriigi ja tehisintellekti arendamisel ning krüptograafia pikaajalise vaate kujundamisel, sh toimimismudeli ja realiseerimise plaani loomisel.

Teiste oluliste valdkondlike TA uuringute osas vajab esiletõstmist alustamine „**Eesti majanduse säilenõtkuse tagamise ja kriisivalmiduse tõstmise stsenaariumid**“, mille eesmärgiks on luua kriisistsenaariumid, mis võimaldavad Eestil kriisiolukorras kiiremini reageerida ning anda soovitusi, kas ja kuidas riik peaks sekkuma ning millal sekkumist lõpetama; mis kokkuvõttes aitavad meid kiiremini ja valutumalt majanduskriisist väljuda.

2. Valdcondliku teadus-arendustegevuse osas oli 2023. aasta märksõna ka kindlasti ministeeriumide struktuurireformiga seoses ehituse, energeetika ja transpordi valdkonna liikumine loodud Kliimaministeeriumisse ning töövaldkonna liitumine Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga, mis muutis olulisel määral MKMi teadus- ja arendustegevuse suundi, koostööpartnereid ja prioriteete.
3. **Rakendusuuringute ja eksperimentaalarenduse programmi rakendamine.** Arendatakse ettevõtete vajadustest lähtuvat rakendusuuringute ja eksperimentaalse arenduse terviklikku programmi (RUP), mis toimib vahelülina ettevõtete ja (sh rahvusvaheliste) teadusasutuste vahel. Ettevõtetele võimaldatakse nii rahastust, kui ka toetavaid tegevusi partnerite otsingut rahvusvahelise võrgustumise jms näol. Lisaks teeb RUP ettepanekuid TA pakkumispoole kohandamiseks ettevõtjate vajadustele. 2023. a viidi läbi RUPi IV ja V voor (mahtudega vastavalt 15 ja 18 mln eurot), jooksvalt oli avatud RUPi väikeprojektide ja TA taristu voor. 2023. a avati ka RUPi Ida-Viru ettevõtjate teadusmahukate tegevuste toetus, mida rahastatakse Õiglase Ülemineku fondist.
4. **Jätkati teadus- ja tehnoloogiamahukate iduettevõtetele suunatud kiirendi Creative Destruction Lab toetamist ning käivitati NATO DIANA kiirendi.**
5. **e-DIH rahastamine AI ja robotikaga seotud uurimis- ja arendustegevuse läbiviimiseks.** Toetati Eesti osalemist ELi digitaalse innovatsiooni keskuste (e-DIH) võrgustikes fookusega tehisintellektil ja robotikal. E-DIH-id on konsortsiumid, mida Eestis veab TalTech nimetusega AIRE (AI and Robotics Estonia). Konsortsium osutab väikese- ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKE-dele) arendusteenuseid.
6. **Kosmosesektori küberturbe missioonides ja ESA, CERN valikprogrammides osalemine ning Euroopa horisondis osalemise toetamine.** Toetati Eesti ettevõtete osalemist rahvusvahelistes TA organisatsioonides (ESA ja CERN) ning parandati ettevõtete ligipääsu EL-ülestes partnerlustes ja võrgustikes. Nimetatud tegevustes saavad ettevõtted ja teadusasutused osaleda organisatsioonide hangetel ning töötajate mobiilsusmeetmetes (ESA ja CERN). Euroopa horisondis toetati 2023. a osalemist kahes partnerluses (Innovaatilised VKEd ja Võtmetähtsusega Digitehnoloogiad), täiendavalt nõustati osalejaid Euroopa horisondi III samba tegevustes, ennekõike Euroopa Innovatsiooninõukogu Kiirendi meetmes.
7. **Reaalajas massiivsete andmete vahetuse loomine ettevõtjatele.** Reaalajamajandus on uuenduslik valdkondade, asutuste- ja piiriülene lähenemine, mille põhieesmärgiks on teadus- ja arendustegevusena reaalajas ja automatiseeritult massiivsete ettevõtlusandmete vahetuse loomine ettevõtjatele.
8. **Accelerate Estonia (AE) programmi rakendamine.** Accelerate Estonia kaudu kutsutakse startupiliku lähenemisega ellu lahendusi, mida on võimalik disainida Eesti uuteks konkurentsieelisteks. Läbi AE programmi ja missiooni konkursside toetatakse suure ühiskondliku mõjuga interdistsiplinaarsete kitsaskohtade lahendamist.
9. **AS Metrosert ettevõtetele suunatud TA investeeringud sh aja- ja sageduse etalon ning rakendusuuringute keskuse käivitamine.** Riigijaetaloni olemasolust on kasu, sest väheneb ettevõtete hallatavate süsteemide sünkroniseerimise halduskoormus. Digiteenuste usaldusväärsuse üks komponente on toimiv ja stabiilne ajatempel. Sidesüsteemid vajavad erinevate süsteemiosade sünkroniseerimist sealjuures vajavad täpsemat sünkroniseerimist just suurema andmeedastuskiirusega sidesüsteemid. Lisaks on täpne aja määramine vajalik kõigil juhtudel, kui ettevõtetel või institutsioonidel on tarvis määrata teenuse või tegevuse

ajavahemikku. 2023. a alustati rakendusuringute keskuse käivitamisega, esimesel aastal oli fookuses võtmeisikute palkamine ning esimeste valdkondade äriplaanide koostamine.

10. **Üliõpilaste inseneri valdkonna arendusprojektide toetus.** Toetust antakse arenduskesksetele projektidele, mis toetavad ülikoolide ja rakenduskõrgkoolide üliõpilaste inseneri-alaste teadmiste arendamist ja nende praktikasse rakendamist koostöös ettevõtetega läbi toote või tehnoloogia arendamise. 2023. a alustasid esimesed toetatud tudengiprojektid ning aasta teises pooles viidi läbi teine voor.
11. **2023. a kevadel käivitati enamus MKMi Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite uue perioodi TAI meetmeid** – innovatsiooni- ja arendusosaku ning tootearenduse toetuse, rakendusuringute programmi käskkiri, TAI teadlikkuse ja võimekuse kasvatamise käskkiri.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ahti Kuningas
kantsler

Lisa 1: Lisa 1_TAI_rahastamine_2023-2028_MKM_2023 kulud ja prognoos_2024-28
Lisa 2: Lisa 3_GBAORD_2023_MKM

Külliki Tafel-Viia
625 6478 Kylliki.Tafel-Viia@mkm.ee